

Strålskydd för medföljande personal och stödpersoner vid röntgenundersökningar

Syfte

Dokumentets syfte är att informera om vad som gäller för medföljande personal stödpersoner vid röntgenundersökningar, samt ge praktiska tips på stråldosreduktion för dessa.

Ansvar

Verksamhetschefen och/eller första linjens chef ansvarar för att instruktionen följs och är känd i verksamheten. Instruktionen ska finnas tillgängliga vid samtliga berörda undersökningsrum och samtlig berörd personal skall ha tagit del av dessa regler.

Bakgrund

Då en svårt sjuk eller orolig patient skall röntgenundersökas krävs ibland att en extra person deltar vid undersökningen. Om patienten åtföljs av vårdare eller anhörig ska denna i första hand medverka. Denna medverkan kan vara avgörande för att undersökningen överhuvud taget ska vara praktiskt möjligt att utföra. Oftast behövs den för att reducera undersökningstiden, vilket kan vara mycket viktigt för en svårt sjuk person, och för att reducera risken för omtagning av bilder.

Detta minimerar både undersökningstid och patientens strålbekstrålning. Stödperson som hjälper och stödjer en patient ska informeras om undersökningen och de risker exponeringen innebär samt hur exponeringen kan minimeras. Eventuell personbestrålning ska vara berättigad och optimerad.

Tolk som medföljer en patient bör lämna rummet tillsammans med vårdpersonalen under pågående röntgenundersökning.

Praktiska tillvägagångssätt för att reducera stråldosen

- Stödpersonen ska följa röntgenpersonalens anvisningar.
- Alla som inte behöver vara i rummet vid bildtagning eller genomlysning ska lämna.
- Användandet av strålskydd minskar stråldosen med ca 90 %.
- Alla som vistas i rummet vid bildtagning eller genomlysning bör bära strålskyddsförkläde. Ifall en person måste assistera i närheten av strålfältet kan strålskyddshandskar användas.
- Alla som vistas i rummet vid bildtagning eller genomlysning bör känna till var primärstrålfältet går och hålla sina händer utanför det.
- Eftersom stråldosen avtar med kvadraten på avståndet så ska avståndet till patienten hållas så stort som möjligt. Fördubblat avstånd innebär en minskning av stråldosen till en fjärdedel!

- Om möjligt bör personer inte vistas på den sida av patienten som strålningen går in genom. Patienten sprider tillbaka ca 20 % av den infallande strålningen medan endast några procent går igenom.
- Vid CT-undersökningar bör personer i undersökningsrummet stå på kortsidan av CT-gantryt, där stråldosbidraget är som lägst.

Ändringshistorik

Datum	Version	Ändring/tillägg	Utfört av
2020-09-01	1.0	Nytt dokument	Veronica Fransson